Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

4.10.2018

Hallintovaliokunta 5.10.2018
Asiantuntijalausunto

HE 123/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2019 ELY-keskukset ja TE-toimistot (talousarvion momentit 32.01.02 ja 32.30.01)

ELY-keskusten toimintamenot 32.01.02

Momentin määrärahaksi esitetään 170,158 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarvioon verrattuna muutos on 903 000 euroa, josta bruttolisäyksiä 8,3 milj. euroa ja bruttovähennyksiä 7,3 milj. euroa. Lisäys johtuu pääosin palkkausten tarkistuksista ja momenttisiirroista sekä maatalouden tukivalvonnasta, johon esitetään 0,5 milj. euron lisämäärärahaa. Vähennyksistä 5,5 milj. euroa ovat ns. toiminnan tasoon vaikuttavia ja näistä pääosan muodostavat hallitusohjelmaan perustuvat säästöt. Henkilötyövuosiksi muutettuna vähennykset vastaavat noin 90 htv:n säästötarvetta, mikä toteutetaan luonnollisen poistuman keinoin.

ELY-keskukset ovat aikaisempien vuosien toimintamenosäästöistä huolimatta suoriutuneet tehtävistään kohtuullisen hyvin ja saaneet asiakkailtaan ja sidosryhmiltään hyvää palautetta. Tämä johtuu siitä, ettei säästöjä toteutettu juustohöylämäisesti, vaan toimintamenosäästöjä toteutettiin kokoamalla toimintaa harvempiin ELY-keskuksiin, perustamalla yhteinen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-keskus), toimintatapoja uudistamalla sekä tehtäviä karsimalla.

TE-toimistojen toimintamenot 32.30.01

Momentin määrärahaksi esitetään 171,793 milj. euroa. Vuoden 2018 talousarvioon verrattuna lisäys on 8,717 milj. euroa. Merkittävimmät lisäykset kohdentuvat aktiivimallin toimeenpanoon (10,3 milj. euroa) ja palkkausten tarkistuksiin (4,5 milj. euroa). Toiminnan tasoon vaikuttavia muutoksia on suhteellisen vähän, 1,5 milj. euroa, jotka perustuvat hallitusohjelman säästöihin.

Työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan ELY-keskukset ja TE-toimistot selviävät vuoden 2019 nykyisistä tehtävistään hyvin talousarvion määrärahan puitteissa.

Maakuntauudistus ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tehtävät

Maakuntauudistuksen yhteydessä kaikki TE-toimistojen tehtävät ja suuri osa nyt ELY-keskuksissa hoidettavista elinkeinopolitiikan ja työllisyyden hoidon tehtävistä siirtyy maakuntien järjestämisvastuulle.

Maakuntauudistus on laaja systeeminen muutos, joka edellyttää merkittäviä muutoksia työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tehtäviin. Tarkoituksena ei ole siirtää nykymuotoisia ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtäviä sellaisenaan uusille maakunnille, vaan uudistaa sekä palvelut että toimintatavat. Maakuntauudistuksen valmistelun yhteydessä julkiset yritys- ja TE-palvelut yhdistetään kasvupalveluksi. Kasvupalvelu on sitä palvelua, jonka julkinen hallinto järjestää yrityksille, työnantajille ja työnhakijoille.

Kasvupalvelu-uudistuksen valmistelu jatkuu tavoitteiden mukaisesti. Uudistuksen keskeiset lakiehdotukset on annettu eduskunnalle keväällä ja kesällä 2018. Sote- ja maakuntauudistuksen siirtyessä vuodelle eteenpäin painottuu työvoima- ja yrityspalvelujen toiminnallinen ja sisällöllinen uudistaminen hallintouudistuksen sijaan. Uusia toimintamalleja ja palvelurakenteita pilotoidaan vuosien 2019 ja 2020 aikana. Piloteissa luodaan uusia palvelumalleja mm. heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistämiseksi valtion, kuntien ja yksityisten palveluntuottajien yhteistyönä.

Maakuntauudistuksen yhteydessä huolehditaan valtakunnallisten ja maakunnallisten kasvupalvelujen yhteensovittamisesta. Business Finlandin toimintamallin rakentamisessa ja tulosohjauksessa painotetaan asiantuntijaverkoston läsnäoloa ja saavutettavuutta alueilla ja palvelupolkujen rakentamista alueiden yrityspalveluista kansallisiin palveluihin ja Team Finlandin ulkomaanverkoston palveluihin. ELY-keskuksista käsin toimivilla maakunnallisilla Team Finland –koordinaattoreilla on tärkeä rooli kasvua kansainvälistymällä hakevien yritysten palvelujen ja toimijaverkoston yhteen kokoamisesta ja palvelupolkujen asiakaslähtöisestä kehittämisestä.

Marja-Riitta Pihlman
Osastopäällikkö, ylijohtaja